Орган Руського Народного Союза в Америці

СВОБОДА

В лучности сила

SVOBODA

РІК XIX. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. ЧЕТВЕР, 6 ЛИПНЯ 1911. ЧИСЛО 27. VOL. XIX. JERSEY CITY, N. J., THURSDAY, JULY 6, 1911. No. 27.

ВІД ГОЛОВ. УРЯДУ Р. Н. СОЮЗА В АМЕРИЦІ.

Розхід за місяць червень с. р. єсть:

За померших членів або їх жени і за випадки каліцтва.

Відд.		
3.	Дудра Василь	$1000.00
3.	Доманих Петро (мол.)	1000.00
164.	Бабяк Йосиф	400.00
3.	Телех Афтаназій	1000.00
78.	Янковський Сильвестер	1000.00
288.	Яґелло Іван	500.00
229.	Петрина Іван	1000.00
25.	Мацко Тимко	1000.00
58.	Токарчик Н. ж. Вас. (стар.)	400.00
227.	Спольска Юстина ж. Ів.	400.00
263.	Сиґерич Розалія ж. Ник.	400.00
72.	Дзюла Настя ж. Мих.	400.00
75.	Бренкач Анна ж. Івана	400.00
156.	Маліборська Маґд. ж. П.	400.00
3.	Масляр Михайло	100.00
38.	Зазуля Іван	100.00
108.	Терпливець Миколай	100.00
169.	Кримський Михайло	100.00

Разом виплачено запомог	$9,700.00
Платня Гол. уряд. за черв.	270.00
Адміністр. Союза за червень	174.52

Весь розхід виносить $10.209.36

Розмет платить 11.630 членів на ціле посмертне (кождий по 82 цнт.) і 1650 членів на пів посмертного (кождий по 41 центів).

Крім того кождий член платить за орґан „Р. Н. Союза" по 10 центів, на Резервовий Фонд по 5 центів, на Народний Фонд по 1 центї, на Фонд Бідних по 1 центї, на Еміґраційний Фонд по 1 центї.

Член на ціле посмертне платить 1.00 дол., а на половину посмертного 59 центів.

Дм. Капітула, гол. предсїд.
А. Шаршонь, гол. касієр.
С. Ядловський, гол. секр.

ВАЖНЕ
ДЛЯ МІСЦЕВИХ СЕКРЕТАРІВ І ОРҐАНІЗАТОРІВ Р. Н. С.

Отсим повідомляємо усіх пп. місцевих Урядників і орґанізаторів Р. Н. Союза, що на підставі параґрафу 276 старого, а 273 нового статута, посмертна запомога може бути записана лишень на жінку, дітей або яких инших кревних. Запис посмертного на особи чужі, на церкви, або на всякі инші інституції, як також записуванє посмертного в сей спосіб: ,,після тестаменту" — не є важний, бо се спротивляє ся законам Сполучених Держав. Для того просимо застосувати ся до сего правила при виповнюваню декляраций і змінюваню спадкоємців.

Просимо також на місячних справозданях завсїгди подавати причину суспендованя або вимазуваня членів.

Від Головного Уряду Р. Н. Союза.

НОВИНКИ.

¶ **Послїдні вісти з терену галицьких виборів.** Послїдні автентичні вісти, дійшовші нас з терену виборчого в Галичині, говорять, що підчас масакри виборців австрійськими властями в Дрогобичи, впало 26 трупів, а около 100 є ранених, з поміж них 8 без ратунку.

Як ми подали вже на иншому місци, першого дня виборів, 19-го червня зістали вибрані три наші посли, то є Др. Евг. Олесницький, Др. О. Колесса і В. Будзиновський 52.973 голосами. Що до иньших послів перше голосованє не дало ніякого позитивного результату. З відданого однак при першім голосованю числа голосів мож судити, що вийдуть певно отсї посли: о. Онишкевич, о. Яворський, Ю. Романчук, Л. Левицький, др. Окуневський, др. Е. Левицький, др. С. Дністрянський, В. Сінґалевич, о. Фолис, др. Петрушевич, др. К. Левицький, Т. Старух, Г. Цеглинський, др. Голубович, М. Петрицький і Л. Цегельський; виходилоб, що народ. дем. партія зискає два мандати: в новім парляменті буде розпоряджати 19 голосами. З укр. радикальної партії є певний вибір др. К. Трильовського, др. В. Бачинського і Лаврука; др. Лагодинський імовірно не зістане вибраний завдяки спеціяльно-польській системі, установлюючій двомандатові виборчі округи; радикали в такім случаю стратилиб оден мандат. Укр. соціяліст вийде лиш оден, Вітик, бо Остапчук не має найменьших виглядів вибору. З кацапів мають виглядя вибору лиш Курилович і Лабенский; усї старокурсники при першім голосованю так соромно провалили ся, що сейчас відступили від дальшої борби. Після повисшої комбінації вийшлоб: 19 укр. нац. демократів (перше 17), 3-ох радикалів (перше 4-ох), 1 соціяліст (перше 2-ох) та 2-ох кацапів (перше 5-ох). Вислід сей бувби для галицьких Українців дуже корисний, якби не будучі несподіванки з огляду на крах, який жде кацапню, та з огляду на се, що вони по першім дни виборів заключили зачіпно-відпорний союз з вшехполяками (рівнож змасакрованими) в справі взаїмного підпираня своїх інтересів. Ще одна річ кидає ся в очи по прочитаню числа голосів, відданих на поодиноких кандидатів в перший день виборів: на українських кандидатів віддано 370.180 голосів (при послідних виборах 360 тисяч) а на кацапських 120 тисяч 904 голосів (при послідних виборах 160.000). Коли зважить ся, що кацапів підпирають вшехполяки всіми дозволеними і недозволеними способами, то нам приходить лиш радїти сим повільним, але постійним упадком кацапської кирині.

¶ **Жертви спеки.** Вже то, здаєть ся, людям ніколи не догодиш. Минув червень зі своїми холодними ночами та безнастанними зливами і прийшов липень, з горячими — і тамто було зле, і се не добре. Але бо і справдї горячо. Уже пятий чи шестий день термометер заєдно стоїть висше крисочки, показуючої 100 степенів, а минувшого понедїлка і середи весь день вперто тримав ся знаку 125 або 126 степенїв. Люди мруть від спеки, наче мухи. І коли перший день, в неділю (2-го с. м.) було в Ню Йорку і околици всего лиш 4 випадки смерти від сонїшного пораженя, то кождого дня число жертв постійно збільшає ся, так, що в середу (5-го с. м.) дійшло уже 25. Асфальтові, мійські бруки так розжарені, що поліціянтів мусїли постягати зі становиск, бо показало ся немислимим видержати. Населенє страшно терпить.

Хто вибере ся вулицями міста вчасним ранком, подибає незвичайний вид: люди сплять на дахах, на драбинах безпеченьства, по парках, на кождім кусочку засїянім травою. Над берегом моря, в Куні Айленд, за послїдних кілька днів, що ночи, на піску, ночує около 35.000 людей, мужчин, жінок і дїтей, так, що місто вислало спеціяльний відділ поліції до пильнованя сплячих. А спека не зменчає ся і мимо пророкованя офіціяльних бюр, вперто держить ся, знесилюючи до краю людність, заперту між тісними, камяними мурами міста. Спека тим невиноснійша, що воздух пересичений морською парою, та найменчий вітрець ним не колихне.

¶ **Украдене віче.** Доносять про слідуючий вельми гумористичний факт з терену виборчої боротьби: В Любіни великім, в сільськім окрузї Львів-Городок було заповіджене віче на останну неділю, 21. с. м. на годину 4. по полудни, на якім мав представити ся виборцям протеґований місцевим парохом, русофільський кандидат о. Вачиньский, пралат капітули при сьв. Юрі. Приїхав він вже рано і на інтенцію виборів відправив Службу Божу. Між иншими присутними сьвящениками асистував о. крилошанинови і його контркандидат о. Фолис, якого вправдї не прошено, та мимо єго був як найгостиннїйше повитаний господарем. Після Богослуженя відбув ся на приходї обід, а по обіді — бо було ще далеко до 4 години — запропоновано преферанса. Гумор був знаменитий і гра йшла вельми живо. Підчас гри висунув ся потайки о. Фолис, попросивши когось з присутних, щоби його хвилево при преферансї заступив. Около 4 години всї присутні гостї йдуть ґреміяльно на віче. Приходять на означене місце і застають людий, що вже розходять ся. Довідують ся від них, що віче вже відбуло ся — а відбув його о. Фолис. Полишив він о. Бачиньского, потонувшого в розкошах преферанса, а сам скоро пішов під церкву, де люди чекали на віче. Виголосив перед ними кандидатську бесїду — недовгу, але пламенну і під її впливом віче однодушно ухвалило кандидатуру о. Фолиса. О. Бачиньский прибув на своє віче, але по вічу. — Впрочім кацапський кандидат в тій місцевости не мав що робити, бо в Любіни нема на лік кацапа.

¶ **Погані злочинці.** В Румунії викрила поліція недавно злочинців, які торгували дївчатами і почала як найострійші проти них доходженя. Справдї майже в кождій державі веде ся потайки ся погана торговля, але не в такій мірі, як викрито в Румунії. Обчислено, що 240 таких нещасливих дївчат повмирало по шпиталях, до пятьдесять допустило ся самоубийства. Поперешукувано поліцією там много домів, богато осіб увязнено, а до дальшого слїдства призначено окремого комісаря.

¶ **Напад на банк.** З новоросійська телеґрафують, що там о год. 1. по полудни довершено оружного нападу на віддїл російського банку для внутрішної торговлї. Убитий поліціянт, ранені прокурент банку, платничий і служба. Зрабовано 40000 рублїв. Бандити числом понад десять були замасковані. Всї вони втекли в гори. Військо пустило ся за ними в погоню.

¶ **Старі гроші** викопано на давнім цвинтари в Підгайцях. На сїм місци мала бути колись церква сьв. Миколая, а біля одного такого дому натрафлено підчас копаня на кільканайцять штук золотих гроший, що походять з XVII. віка. Посудини, в якій би сї гроші були переховані тут не найдено, видно, що мусїли бути закопані у великім поспіху. Оден робітник натрафив ще на велике число каміня і на дубові двері, які були сильно вмуровані. Се знову мав би бути старинний вал, що окружав місто.

¶ **Муж найшов ся!** Минувшого року глядала через ,,Свободу" жінка свого чоловіка, Стаха Данильчука. Днесь повідомляють нас, що в Скрентон суть люди, які знають про його місце побуту. Тому інтересована нехай зголосить ся по близші відомости до: T. G., 402 So. Washington Ave., Scranton, Pa.

ОБРУСИТЕЛЇ.

Повість із суспільного житя польскої країни.

Н. ЛАНСЬКОЇ.

*З великоруського переклала ****

(Дальше).

— Impayable! — скрикнув предсїдатель, і цїлком зажмурив ся з веселости.

— Але треба було чути, як вони то самі розповідали. Презабавно! Ви знаєте правдивий, наїзний гумор русского чоловіка. — Я дуже вірно схоплюю таки дрібниці.

— Власне уважаю! — похваляв зрадуваний предсїдатель.

— А представте собі тоту польську мову! — говорив далї розвеселений Овсяньский, — тоту мову, розуміє ся, неможлива річ повторити. Quel jargon, s'il vous plait! — сказав до мене Михайло Дмитрієвич. — Impayable! — відповідаю.

Степан Петрович подивив ся кругом. На лицях слухачів видко було вдоволене.

— Якже поступили з ними їх превосходительство? — посьвідомив ся якийсь новоіменований повітовий пан маршалок, що случайно найшов ся тут також.

— Ну, розуміє ся, пообіцяв їм, зробив надію, і менї поручив цїлу тоту справу розібрати, не мов би то можлива річ поняти і розібрати щось подібного.

Маршалок потакнув, що ніяким способом не можливо і показав дуже іронїчну міну. Степан Петрович усьміхнув ся до него і говорив далї.

— Я зараз удав ся до Никанора Антоновича, а він, знаєте, тоту науку зглубив до ґрунту, бо сам давнїйше посередником був. Тож кажу я йому: як ви о тій справі думаєте, либонь там діють ся річи „бардзо бжидке", як розповідають. (Всї засьміяли ся — з польського слова.) Никанор Антонович подумав троха і каже:

— А ви питали ся мужиків, чи мають вони сьвідоцтво від посередника?

Тут я порозумів цїлий інтерес. Ми до мужиків, а у них і слїду нема ніякого сьвідоцтва, вилетїли як птиці небесні... Никанор Антонович зараз до устави, а устава, розуміє ся, виразьна: випровадити на місце пробуваня, а внесену скаргу передати посередникови. Правда, як просто і ясно?

— І мудро! — обізвав ся предсїдатель тим самим веселим тоном.

— То голова! — сказав Степан Петрович з переконанєм. — Він далеко зайде: c'est moi qui vous le dis! Зараз, зараз! — крикнув він до когось з буфету, і перепросивши предсїдателя, пішов до буфету.

XIII.

Приголомшену депутацію відвели з сором, як останних волоцюгів „з ґуберні" до дому. Михайло Іванович Гвоздик, дїставши скаргу в свої руки, обіцяв всьо розібрати і укарати, і заповів, що приїде до села. Тимчасом з намови Скуделньских громада урадила, що їм нема що иншого робити, лише не допустити Кулака до дворяньства. То був одинокий можливий спосіб видобути ся з під неволї; не було чого довше ждати анї надіяти ся нї на кого. Минула непевність, яка мучила їх до повороту Черкаса і Бичкова, а на її місце показала ся конечність як найскорше освободити ся від надходячої напасти. На загальнім зборі уражено зібрати ся всїм в наступаючу недїлю по службі божій до волостного уряду і зажадати явно, щоби Кулак зложив уряд старшини. Керовництво цїлої справи взяв на себе старий Петро Підгірний.

— Менї вже однаково не довго жити — то зроблю ще останну прислугу громаді!

І як настав той день він, перехрестивши ся, вийшов перший.

О назначеній годині зібрала ся громада коло волостного уряду, і затребувала відти Кулака, як зьвірюку з барлоґа. На його біду, Курочки не було тогди дома; догадуючись, що то щось непотїшного, Кулак позапинав на собі сукману, повісив ордер і так вийшов на ґанок. Старий Підгірний, виступивши з громади наперед, в імени волости завізвав його зложити уряд старшини і здоймити ордер. То стало ся так несподівано і неправдоподібно, що Кулак в перший хвили стратив притомність і не знав, що відповісти.

— Зроби вже нам тоту ласку, сказав хтось в передних рядах.

— Покірно просимо! — обізвав ся Іван Хмелївський і поклонив ся ще.

— Покірно просимо! — повторила громада, наближаючись до старшини, що війшовши з ґанку не рушав ся з місця.

— Сидоре Тарасовичу! — промовив старий Підгірний, і ступив кілька кроків наперед.

— То ви так! — нараз обізвав ся люто Кулак і почервонів зі злости. А ви лайдаки... ви дурні!

І затупотів ногами. Але перед ним стояла громада, велика числом і силою: всї домагали ся одного, знали ясно, чого домагали ся, і не хотїли уступити анї кроку.

„Що буде то буде, а скінчити раз треба!" гадав собі кождий, і всї разом поволи наступали на Кулака. На повторне завізванє Підгірного здоймити ордер, кинув ся Кулак в злости між товпу і хотїв розігнати її. Тогди наступила сцена, з котрої уже ніхто не міг дати вірного справозданя. Бійки ніякої не було, бо і не може бути бійка там, де против одного виступають всї. Лише чиїсь руки придержали Кулака а Підгірний шарпнув з него ордер. Так говорили одні; другі знов розповідали инакше, що нїби Кулак сам зірвав з себе ордер і шпурнув його на землю, сказавши ті слова: „натеж вам, собаки!" Доста на тім, що ордер якимсь способом був знятий.

Як силач позбавлений свого талїсману, так і Кулак рантом упав духом, і коли, на требованє громади віддав печатки сїльських начальників, то порозумів, що його царство вже скінчило ся. Люди і самі не гадали, що то піде так борзо і легко. Але Курочка скоро вернув ся з якогось весїля, довідав ся о такім несподїванім перевороті і зараз потїшив Кулака, випив горївки, нашкрабав якесь письмо, збудив Ярему, всунув йому запечатану пачку і наказав як найскорше відставити кудись. Переходячи від постою до постою, всюди збуджуючи ріжні домисли надписию: „дуже важне", достила пачка свого призначеного місця, і таким способом повітове місто довідало ся, що в Вовчій волости бунт. Лише самі бунтівники не знали, що вони бунтують.

XIV.

Петра Івановича то занепокоїло і гнївало. Хоч він не признавав ся самому собі, однако побоював ся ріжних непредвиджених випадків, котрі несподїваним способом чіпаючись до сеї справи, могли виявити деякі таємні операції. А того він не хотїв. — Чорт знає що, — роздумував він сердячись, витягаючи з памяти ріжні дані і цифри, — бо то нераз виплине наверха щось таке, чогоб чоловік нїколи не сподївав ся. В голові пана маршалка крутили ся ріжні трівожні мисли. Але хоч він бояв ся за себе, однакож був і рад, що ті непорядки зайшли власне у Гвоздика, бо той ненависний Гвоздик стояв йому вже кісткою в горлї, вічно підсуваючи ся наперед него до його превосходительства. Що Гвоздик остатний харцизяка, то було явно Петру Івановичеви, як і всїм. Але Гвоздик мав якогось покровителя в міністерстві, посідав ласку того маґната, о котрого прихильність убігав ся сам ґубернатор; отже в певнім значінню Михайло Іванович Гвоздик був силою в тім неприступнім глухім закутку. В ґубернії він уходив за широку русску натуру, за жвавого хлопця, бо мав там сила приятелів і кількох важних покровителів; там знали, що він держить мужиків в зелїзних рукавицях, не розпускає їх, і ставили йому то в заслугу. Гвоздик був стовпом орґанїчної праці в Болотній ґубернії, — а тут нараз у такого ідеального посередника — непорядки! Петро Іванович брав ся за голову, розважуючи усї ті факти: йому хотїло ся і затерти справу, щоб запобічи яким неосторожним виявам, а знов ще більше хотїло ся йому відзначити ся в очах ґубернатора якимсь незвичайним блискучим способом, з чого би всї увидїли, до якої степенї пан маршалок морально благородний а адміністративно спосібний урядник. І такі противорічні мисли мучили нещасливого Лупиньского. Але на нещасте, затерти справу було вже запізно, оставалось йому затим лише відзначити ся. Але відзначеня хотїло ся і справникови і прокураторови і становому. Всї вони сподївали ся, що за удачним поведенєм справи наступить похвала, нагорода а може і аванс. Такі приміри були у всїх на очах, в перспективі видно ся ласий кавалочок, тож все мимовільно розбуджувало урядницьку ревність. О селянах, розуміє ся, ніхто не думав — кождий журив ся лише про себе. Шкода було пропустити таку добру нагоду, бо і мужики не що днини бунтують ся! Але найбільше жури мав Петро Іванович, бо яко чоловік передовий, двигав на своїх плечах цїлу одвічальність. В конець, після довгого ваганя, порадивши ся з жінкою, хоч зовсім не для того, щоби почути від неї раду, рішив ся пан маршалок їхати сам до Вовчої волости. Післав до його превосходительства штафету і став укладати собі, що має відповісти.

— А щож тепер буде з нашим вечерком, Pierre? Таж кухар уже крем прилагодив! — сплеснула в руки панї, нагадавши собі всї приготовання.

Але Петро Іванович, чуючи велику важність свого теперішного положеня, лише здвигнув плечима і казав злагодити куферок. Вечером, коли Міна Абрагамівна пакувала куферок в далеку дорогу, до Петра Івановича походили ся ріжні представителї повітової адміністрації: приятель справник, прокуратор, а врешті і судія слїдчий, котрий власне що лише приїхав із села.

— Чули панове, що за новина? — тими словами стрічав гостий Петро Іванович, стискаючи їм руки на привитанє.

— Н-а! — обізвав ся прокуратор, високого росту і мізерного вигляду, вічно з пїґулками в кишенї — немила то приключка. Таж то явний бунт, говорив він кладучи свою шапку на вікно.

— Бунт! явний бунт! — гудів басом старий справник, розпускаючи такий запах горївки, як із старої куфи. — І у когож? — говорив він далї, зареготавши ся. У такого взірцевого посередника, як Гвоздик! Уважте панове: збунтували ся тому, що старшина не подобав ся — які то нинї мужики зухвалі, га? Сегодня не сподобав ся старшина, завтра не сподобає ся справник, а далї диви ся, то й посередника на бік.

— Після моєї гадки, тут треба шукати причини глубше, — сказав судія слїдчий, молодий чоловік понурої фізіономії, сїдїтий по подорожному, в високих чоботах, котрі женували церемонїяльного пана маршалка.

— Ви коли з села? — запитав ся Петро Іванович, позираючи скоса на чоботи.

— Передучера. А про те чув по дорозї від станового.

— А деж обертає ся виновник... то єсть посередник, де наш Михайло? — сьміючись викрикував справник.

— До Київа за вельосипедом поїхав, — понуро відповів судія слїдчий, не замічаючи сердитого погляду пана маршалка.

— Ха-ха-ха! — зареготав ся знов справник, обводячи присутних своїми добродушнима підслїпуватими очима. Міркуйте тепер: він собі за вельосипедом, а ми тут їдемо то, що він наварив!

Таке легкодушне поступованє не сподобало ся Петрови Івановичеви: воно явно понижувало важність тої справи, в котрій він лагодив ся відограти велилу ролю. Але пан маршалок дав то до пізнания.

— Слухайте, Кириле Семеновичу, вам однако треба як найскорше туди удати ся! — сказав урядовим тоном Петро Іванович. То справа дуже важна, котра не терпить проволоки.

— Ну, так щож? поїду і успокою... Як я служив в Борисові...

— Я гадаю, насамперед ужити лагідного способу, — переконуюче сказав пан маршалок, перериваючи справника.

— О нї, красно дякую! — відповів той. Як я служив в Борисові, то менї за тоті лагідні способи задали такого бобу, що вже тепер — слуга покірний...

— Щож, ви їх розстрілювати хочете? — запитав судія слїдчий, дивлячись насьмішливо з під окулярів на старого.

— Лагідні способи! Ще що! На каторгу тих розбишаків, нагайками, по николаївськи! — викрикував він, поводячи люто очима, і не уважав, що прокуратор кривить ся на саму згадку о таких екзекуціях. — Що тут говорити о лагідних способах!

— Послухайте, панове, перервав йому прокуратор, чи не поїхати би нам всїм разом? Як думаєте, Петре Івановичу?

— Я певно поїду! — відповів борзо пан маршалок, боячись, щоби кому другому не віддали першеньство.

— Коли їхати, то їхати! До чого тут якісь інструкції! І Кирило Семенович потяг ся за своєю шапкою.

— Гура! дав ся чути за дверми голос, і до покою увійшов недавно іменований посередник Грохотов. Він був вперед калетом, але його нагнали з війська за пиянство і галабурди.

— Чував, чував, знаю! — весело кричав він, витаючись, і шпурнув на фортепян свою шапку і тростинку. Прекрасно! adorable! А то зух Гвоздик! він їх там лупив не на житє а на смерть, закріпостив цїлком...

— Та відки ви то всьо знаєте? — запитав його спокійно Петро Іванович, дуже гнївний на Грохотова за таку бесїду.

(Дальше буде).

сних почтово-щадничих бондів. Кождий депозит р може їх набувати в довільній скількости і на довільну квоту.

36. Почтово-щадничі бонди не підлягають ніяким таксам ані податкам Злучених Держав, а так само суть вільні від всяких повинностий з боку поодиноких стейтів і мійських та льокальних управ і зарядів.

37. Почтово-щадничі бонди можна набувати тільки через виміну почтово-щадничих вкладок і їх не буде видавати ся особам, які не суть депозиторами, але властителі сих бондів, чи то в формі реґістрованій чи купоновій, можуть їх продати або переписати кождій особі, коли схотять і кому їм вгодно.

Інформації.

38. Дальші інформації, відносячі ся до почтово-щадничої системи, можна дістати на жадане в кождій почтовій щадниці, або на запит адресований до: Postmaster General (Postal Savings System), Washington, D. C.

April, 1911.

Frank H. Hitchcock,
Postmaster General.

Крути та не перекручуй.

(В відповідь п. М. Бабійови на його допись поміщену в числі 2-ім „Народної Волі" в 22-го червня 1911 р.)

Пан „Михайло Бабій, орґанізатор Нового Р. Н. Союза", в другім числі олифантської „Народної Волі" виплакав повних сім міхів крокодилячих сліз, бідькаючи та падькаючи над честю головних урядників Р. Н. Союза. При сім найбільша пайка „истинно бабійових" лайок і епітетів дістала ся „Головному Ґмітрови", бо пан Михайло закинув мені брак чести і характеру, порівнав мене з „Катом Миколою", тикнув в очи браком всякої ідеї і т. д. А на конець і — се здасть ся для контрасту, щоб коло такого „ката" тим яснійше відбивала ся його власна „михайлівська милість" — вихвалив себе на весь рот, що буцім то він аж впрів, так напрацював ся для Р. Н. Союза. А за се „Ґмітро" бухнув його між ребра ногою, що аж сарака дав сторчака, вилітаючи з Р. Н. Союза і осиротив таким робом свої діти та свою жену. Я отсим хочу п. Бабійови дещо відповісти на його „січку з половою", та відповідаючи буду придержувати ся його-ж „пунктів" чи то пак закидів.

1) „Панове! Де Ваша честь, де ваші характери? — горлає пан Бабій, та своїм „гласом" думає, як колишні жиди, завалити ерихонські вежі. Я скажу п. Бабійови в секреті, так на ухо, щоб не дуже його засоромити: панцю, виймїть передше поліно з власного ока, а доперва тоді беріть ся до трісок в очах других.

Лишім на разї честь головних урядників Р. Н. Союза на боці, та приглянемо ся вашій, питомо-бабійовській чести. Мимоходом згадаймо за Мейфілд, де ви виступали, робили і думали, як загорілий схізматик, щоб за хвилину стати ревним греко-католиком. Бабійову честь, як вона виглядала в околицях Макаду, описав гідно батюшка Крохмальний, а не менше гарно осьвітлив її і Амер. Р. Вістник. А сі численні процеси, які ви вели з парохіянином і сусідом в Макаду, в якім кольорі представляють вашу честь?... Та хто ходив по кортах потсвільських латати вашу честь, та боронити вас перед „джельом" як не „Ґмітро". А кілько то чесних „бабійових" штучок ви втяли за вашого побуту в Філядельфії, як катедральний дяк? Як ваша честь виглядає в осьвітленю хочби такого факту що ви за три разове відвідане хорого члена в місцевім шпиталі взяли титулом коштів 20 доларів, хоч вас стріткара коштувала всего лише 30 центів?... А се рівнож ваша питома честь казала вам в Чікаґо позаписувати членів до Р. Н. Союза, забрати від тих членів вступне і гроші місто передати якомусь відділови, сховати у власну мошонку, та драпнути з ними до Філядельфії. І доперва коли на річнім засіданю в Чікаґо внесено на вас скаргу і ви побачили, що з нами скінчить ся зле, ви по неволї були змушені звернути людям їх гроші. А в Кінґстон хто позбавив одного члена запомоги, та ще за се домагав ся нагороди? А в Олифанті хто був причиною, що вдова по Соцку не має права до ніякої підмоги? Чи се чесно ходити по відділах належачих до Р. Н. Союза і безлично туманити членів, що „то все одно, що то оден і той самий Союз"; чи се діло чесної людини в такий спосіб, коли член вмре, лишати його рідню, його діти жебраками: бо ложею і брехнею відтягнено члена від Р. Н. Союза, а не вписано його нигде! Чи се чесно, пане Бабій?

2) „Пан" Бабій закидає мені, що я „зіспендував" п. Е. Гвоздика з його уряду. Се лож, бо п. Гвоздика суспендував не я, бо до сего я не мав ніякої підстави, але суспендував його, його-ж власний відділ в Пітсбурґу, за неплачене довший час розмету. Про се „пан" Бабій добре знають, але се не перешкаджає їм..... брехати. А покликати нового урядника на місце суспендованого, се вже мій обовязок. Аякже! Так написано стоїть чорне на білім в § 18-ім статута Р. Н. Союза.

3) Так нас, татуню, люди хвалять, що аж страх!..." — „Та хтож такий!? „Та ви мене, а я вас!..." Остаке має ся і з тою хвальбою пана Бабія, що він страх напрацював ся над добром Р. Н. Союза. Гей, гей, біда, як ніхто не хоче хвалити, тому треба самому собі сказати: „хвали мене роте, бо тя розідру!" Але чому то пан Бабій забув якось похвалити ся тим, кілько то кирині він наробив по відділах бунтуючи народ, та кілько то через него лишило ся вдів та сиріт при жебрацькій торбі. Бо що-б він хоть вписував збунтованих ним членів до своєї орґанізації, яка не є ще навіть чартерована, то ще булоб пів біди. А то „пан" сей відтягне члена від одної орґанізації, не запише до ніякої другої та, гідно зі своєю честю, жени і діти таких членів забезпечує на — місяци. Але, гадаю, народ вже починає пізнавати моральну вартість пана Бабія, і в короткій вже може наступити не дуже приятний для його „задная" обрахунок.

4) Та попри все, плаче ще пан Бабій грубими, наче горох, слізми, що „Головний Ґмітро" осиротив його жінку і діти, бо „зіспендував" його з Союза. І се твердженє п. Бабія є таке справедливе і чесне, як він сам. Я його зовсім не засуспендовував, але суспендував його власний відділ в Кінґстон, а справа мала ся так.

П. Бабій був поставлений перед мировий суд відділу, в якім був членом і тут йому незбитими доказами доведено, що він робить на шкоду Р. Н. Союза. (§§ 360, 364.) Суд, переглянувши справу і вислухавши арґументів п. Бабія, засудив його на грошеву кару. П. Бабій кари не заплатив, ані дальше, до висших інстанцій не апелював, а сим самим признав себе винним роблених йому закидів. В приписанім речинци і після постанов статута, відділ поступив так, як був повинен поступити, то є суспендував п. Бабія. Ось і вся правда з „осирочуванєм" його жінки і дітей.

Пан Бабій був від давна кириником, тому то на закінчене як раз підходять його таки власні слова:

„Памятай руський народе: чим горнець накипів, тим все його буде чути", — именно „истинно-бабієвою" честю!

Д. Капітула.

Виказ жертв на „Український Народний Дім" в Ню Йорку.

Товариство „Просьвіта" в Ню Йорку	100.00
Товариство ім. Мирослава Січинського з Шевченківських вечерниць відбувших ся дня 26. лютого 1911 р.	30.00
Матвій Хлопан	4.00
Стефан Чосник	1.00
Іван Коцкий	1.00
Григорій Щербатий	1.00
Іван Матейко	1.00
Разом	$188.00

Дальші жертви просить ся присилати на руки касіра: Стефан Чосник 96 Ave. A. New York, N. Y.

Яків Корнат, предсїдатель,
Стефан Чосник, касієр,
Іван Матейко, секр. фінанс.

Жертви для І. В, незвісного члена від 70-го Р. Н. С.

Братству Пресьв. Діви Марії, від. 184 Р. Н. Союза в Вайтінґ, Інд. $2.00

Подяки.

Заходом Тов. „Запорожська Січ" відбуло ся дня 3. червня 1911 аматорське представлене драми „Хата за селом". Штука ся відограна була знаменито, за що складаємо сердечну подяку всім аматорам та аматоркам за їх труди та стараня, а також п. В. Малієвичеви яко режісерова і п. О. Стеткевичеви яко діріґентови.

Рівнож сердечно дякуємо Товариству „Боян" за поміч, а Вп. публиці за численну участь.

З поважанєм

Заряд Тов. „Запор. Січ".

Дякую сердечно п. Емануїлови Теодоровичу, котрий має канцелярію на 150 E. 7-ма вул. Ню Йорк, за сумлїнне перепроваджене моєї справи старокраєвої і за уратоване менї 2.824 корон. Горніть ся всї до п. Теодоровича, бо се чоловік справді фаховий, чесний, сумлінний, та залагоджує всїлякі справи лїпше як чужий. — Семен Фецко, 115 Parson Str., Yonkers, N. Y.

Кров і трупи.

І отсе опять телеграф приніс нові вістки з Галичини: нова кров, нові трупи. Опять полилася струєю кров завдяки австрійсько-польським порядкам. Дословно телеграма звучить так: ,,Відень, 30. червня. Після донесення зі Львова, дня нинішного, як сумне закінчене виборів до парляменту, в окрузі Калуш вибухнули поважні розрухи. Не менче, як двіста осіб віднесло тяжкі або лекші рани. В розрухах брали участь селяни, агітацією (? — Ред.) доведені до крайного розбурхання. Вони палили доми (?? — Ред.) бурили желізничу дорогу і мости (? — Ред.), протинали телеграфічні дроти і таке инше. Жандармерія оказала ся безсильною і тому треба було покликати військо, щоби положити конець розрухам".

Друга телеграма звучить ще більше загадочно. Ось вона: ,,Відень, 30. червня. Розрухи, по причині виборів до парляменту тревають в Галичині без перерви; після нинішних вістий з Калуша, Галичина, підчас розрухів ранено 200 ворохобників. Товпи прибрали таку грізну поставу, що було конечним покликати військо. Збурені маси нищили і рабували усе, палили хлопські загороди і костели, протинали телеграфічні дроти та бурили желізничні мости".

Виходило-б після тих телеграм, що в Калуши якась дика, кровожадна орда напала, ні сіло — ні пало, на лагідний як овечка польський уряд, австрійських жандармів і жовнірів і сі в обороні свого житя успокоїли сю кровожадну товпу. Пригляньмо ся справі одначе близше. Знаємо, що Калуш, се чисто руський повіт, з якого оба мандати призначені для Русинів. Тимчасом підчас першого голосовання на дни 19-го червня, Юл. Романчук дістав 15.852 голосів, д-р М. Лагодинський (радикал) 8.501 голосів, а Ян Зараньскі, вшехполяк 10.384. Звідки отже вшехполяк набрав в чисто руськім окрузі, де більше як 90 проц. Русинів, аж 10 тисяч голосів? Террором, насильствами і розбоєм! Ми знаємо з иньшого жерела, що виборців терроризовано, що лісничі і побережники з цісарських дібр в нечуваний спосіб знущали ся над селянами, аби їх приневолити до віддання голосу на вшехполяка. І чи диво, що народ доведений до розпуки, може десь там відважив ся кинути каменем. А в Галичині на таке лиш жде ся. Кровожадний вшехпольський уряд сейчас висилає військо, а се, слухаючи команди всяких смаркатих вітрогонів-ляйтнантів, стріляє в людей, наче в качки. А потім в сьвіт пускає ся брехливі телеграми про палене церквей, нищене желізничних мостів і т. п., щоби ратувати захляпану болотом і людською кровю австрійської держави. Отсе мабуть і квінтессенція нової ,,ворохобні" в Калущині. Пождемо з тиждень, а ширші справоздання правдоподібно потвердять наші здогади, як ось і потвердили їх в справі перших ,,розрухів", в Дрогобичи на дни 13 червня.

Ось як представляє ся справа дрогобицької ,,революції".

При сегорічних виборах в Дрогобичи кандидував д-р Левенштайн, жидівський вшехполяк; самостійний кандидат, Валіцкий, польський пост. демократ; Волод. Кобрин, український нар. дем. та Г. Ціппер, сіоніст. Річ природна, що австрійські власти шахрайствами і розбоєм старали ся доконче перевести вибір обрізаного вшехполяка, Левенштайна.

Вже перед тижнем було се загально тайною, що Фаєрштайн, дрогобицький міліонер, який голосно своїми грішми форсував Левенштайна, держить в своїм бюрку 2500 виборчих карток, що мали помогти до вибору його пупіля. Салю, в якій урядувала виборча комісія, обступило довкруги військо, а хто хотів віддати голос, мусів стояти перед наїженими багнетами принайменше пів години. Перейшовши сей кордон, треба було стояти опять перед другим кордоном, зноза якої пів години. Врешті по перебутю другого кордону, виборець найшов ся перед третим, який творили жандарми. Хто перейшов щасливо три кордони багнетів і дістав ся до салі, був наражений на те, що за дрібниці уневажнювано його голос, безпардонно вириванo карту з іменем опозиційного кандидата, людям загально знаним квестіоновано тотожність особа і названика, словом, переслідувано виборців усіми способами, на які лиш може здобути ся шляхотсько-польська мафія. Вийшовші зі салі виборці, голосно жалували ся, що їх ошукують. В товпі, що складала ся з кількох тисяч, запанувало невдоволене, і вирвав ся кілька разів оклик ,,ганьба" під адресою ц. к. австрійського війська, що наїженими багнетами стерегло пубравців. В полудне перервано голосоване і тоді нараз серед товпи розійшла ся чутка, що виборча комісія тепер ,,поправляє", то значить шахрує виборчі картки. Начав ся неспокійний рух. Розярена товпа кинула ся на виборчий льокаль Левенштайна і здемолювала його. В мить кинула ся на них кінниця, але товпа не уступила, лиш приняла гузарів градом каміня Мимо того якось очищено площу. Спокій не тревав однак довго. Товпа по хвилині кинула ся на палату Фаєрштайна, та знов приняла наступаюче військо камінєм. Тоді офіцир, командуючий піхотою, шепнув щось кільком жовнірам і дав приказ стріляти, не упередивши передтим товпи, до чого був обовязаний реґуляміном. Загреміла сальва в утікаючу товпу, однак не нараз: поодинокі стріли падали в плечі виборців повних три мінуті.

На місці лишило ся около трийцять трупів, між ними три жінки. Між вбитими є одна панночка та 13-літний ученик. Ранених є також кількох жовнірів і поручник кавалерії.

Між вбитими є кількох Русинів. З поміж них згинув шлюсар Татарський не від кулі, але від жандармського багнета. Татарський стояв з боку коло війська і коли воно дало сальву, він обурений, звернув ся до стоячого побіч жандарма зі словами: ,,Чого стріляєте невинних людей?" На се жандарм вдарив його з цілої сили багнетом в груди, та ще обернув ним в рані. Татарський погиб на місци.

В місті, по першій паніці, залягло загальне обурене. З домів повівають чорні прапори а розярене населення звернуло ся принагідно проти польського ксьондза, головного агітатора за Левенштайном. Коли сей ксьондз, Шалайко, приїхав на вибори, товпа приняла його свистами і окликами ,,ганьба", та побила його палицями. Гнів народа підніс ся був до того степеня, що навіть обурювали ся на польського ксьондза, коли їхав зі св. Тайнами до вмираючих.

Так отже нічо не змінило ся в Галичині. Як давнійше, за Потоцкого, так і тепер, за Бобжиньского стріляють і колють хлопів. ,,Галицькі вибори" остали ,,галицькими" та ввійшли вже в приповідку у всіх народів. А лайдацьке мордоване ,,свободідних горожан", місто зменчутати ся, збільшає ся: число жертв з одиниць переходить в десятки. а навіть і в сотки

Здасть ся, гірше вже розбишацької і галганської держави, як нею є Австрія, годі найти навіть і серед диких орд Африки. Загально-людський поступ зискав би на сім вельми богато, коли-б ся купа нагромаджених лайдацтв, свинств, злодійств та безправств, що носить офіціяльний титул: австрійська держава, як найскорше розлетіла ся на всі вітри. А Европа, яка вміє обурювати ся на різні Вірмен або Греків, ся сама Европа чим скорше про се подбає, щоб і в пів дикій Австрії не стріляно людий наче воробців, — тим гарнійше видасть сьвідоцтво своїй культурі.

Процес проти 101 українських студентів у Львові.

(Стаття надіслана.)

(Отсе подаєм, завдяки одній д-ці, письмо одного з оскаржених студентів. Написане воно давненько, але і тепер ще має свою вартість).

Головні тези оскарження і оборони.

Акт оскарження закидає нам, що ми, ділаючи в змові, в ціли доходження ,,мнимих прав" на львівськім університеті, урядили збройний напад на університет. Комплот був зроблений на вічу в ,,Соколі", віче на університеті було тілки позірним. Польських студентів було на університеті в критичний часі ледви кількох (найбільша цифра після акту обжаловання — 10) і вони, ділаючи в самообороні і хотячи здержати намірений напад на ректорат — вибудували коло салі І. барикаду. На сю барикаду виконали укр студенти штурм. Кидали полінами тілки українські студенти (наперед були в поліна заосмотрені) а польські студенти і служба тілки відкидали кинені на них поліна. Польські студенти і служба були зовсім без зброї, навіть без палиць. Стріляли тілки Українці, отже Коцка вбили Українці, Леонтовича постріляли також Українці. На основі сього фактичного стану обжаловує прокураторія всіх 101 студентів о злочини з § 85 з. к. (злосливе ушкоджене чужої власности) і § 83 з. к. (публичне насильство); 32 укр. студентів, кромі того, о злочен з § 152 і 155 (тяжке ушкоджене тіла); двох обжалованих о всі попереді злочини еще о переступство патенту о ношеню зброї. Другу ґрупу (32-ох) обжаловує прокураторія о тяжке ушкоджене тіла тілки на тій підставі, що вони признали ся, що в часі бійки були в коридорі головнім.

Таке менше більше оскарження.

Проти нього боронимо ся згідно з правдивим фактичним станом:

Що прийшли 1-го липня на університет, щоб відбути демострацийне віче; що прийшли узброєні лише тому, щоб боронити ся перед евентуальним нападом ,,bojówki", котра кождий, навіть наймарнійший наш виступ, уважає за напад на ,,polskość" університету — впрочім кождий стояв під вражінем маєвої бльокади; що поляки спровокували нас, загороджуючи нам барикадою головний вихід з університету; що Поляки стріляли; що перші стріли пали з польських позицій; що Коцка вбили Поляки, а Леонтовича постріляли.

Склад трибуналу.

В склад трибуналу входять 3 вшехполяки і один ,,порядний чоловік" — Квятковский. Всі вони, без виїмку, дуже великі тумани — таку опінію мають в судових кругах; таке вражіне роблять на розправі. Коли дивити ся на них, слухати їх питаня і ореченя трибуналу, то мимоволі нагадують ся місце з ,,Лиса Микити" — в трибуналі засідали самі цапи і осли"... Найбільше зі всіх відзначає ся глупотою предсідатель — Обертинський. Між вотантами є звісний Левицький, вшехполяк, руського походження, — така скотина що не тілки самий голосує в всіх процесах за найвисшим виміром кари, але ще й ходить по вотантах і зовсім приватно напрошує їх: zróbcie to dla mnie, dajcie mu jak najwyższą karę. Трибунал заховує ся супротив нас так сторонно і так побестіяльськи, що перед нашою розправою блїднуть російські політичні процеси, — се говорять російські еміґранти навіть польської народности.

Прокуратор.

Що до прокуратора Франкого то він, хоч безперечно польський патріот і свиня, але все таки далеко обєктивнійший від всіх судіїв, далеко людянійший, не зважаючи на його ролю в процесі. Говорю зовсім щиро, — ми волили би 100 разів, щоб судило нас таких 5 прокураторів, чим суд в теперішнім складі. Прокуратор трактує нас бодай як політичних переступників, інтелігентів, а трибунал як злочинців найгіршої катеґорії.

Поводжене з українськими і польськими сьвідками.

До тепер переслухано 30 сьвідків прокураторських, в тім 5 руських академиків. Цікаво, що прокуратор спротивив ся заприсяженю всіх 5 сьвідків, хоть сам їх покликав до розправи. Се великий куріоз: бо коли не віриш сьвідкови, то не став внеску на його покликане; коли віриш, то чому противиш ся їх заприсяженю. Що до трох із тих сьвідків, то спротив прокуратора против їх заприсяженя був до певної міри оправданий: вони признали ся в слідстві, що брали сьвідомо участь у вічу. Але було таких двох, що зізнали в слідстві, що зовсім не прийшли на віче, в галї не були, а на університет прийшли в приватній справі. Натомість польських сьвідків заприсягає трибунал всіх, навіть тих, що признали ся в слідстві до активної участи в борбі. До польських сьвідків відносить ся трибунал незвичайно ввічливо, позволяє їм бути супроти нас і оборони крайно імпертинентськими, не звертає уваги на суперечности між їх зізнанями на розправі а зізнанями в слідстві. Деякі польські сьвідки з'іґнорували свої зізнаня в слідстві і на розправі зложили зовсім оріґінальні зізнаня, а трибунал навіть не звернув їм на се уваги. Натомість сьвідків Українців чіпає предсідатель за найдрібнїйші суперечности, дошукує ся суперечностий в їх зізнаннях навіть там, де їх зовсім нема; роздуває їх до як найбільших розмірів і для роблення настрою, повтаряє ті ,,суперечности" по 10 разів, потім арештує сьвідка під замітом фальшивих зізнань. Польські сьвідки брешуть один за другим, а предсідатель ще улекшує їм брехати. Коли котрого оборона зажене питанями в кут, предсідатель підсуває їм відповіди: ,,niech pan powie — może to było tak?"... ,,a może się panu to tylko wyrwało?"... і т. д. і т. д. А коли вдасть ся обороні або обжалованому видістати від сьвідка корисну для нас відповідь і адвокат жадає ствердження сего дословно в протоколі — предсідатель завсїгди удає глухого: ,,to pan tak powiedział?"... Niech pan pomyśli, może to było inaczej? może tak? а може sobie tego pan dobrze nie przypomina?" Очевидно сьвідок орієнтує, о що ходить і підхоплює підсунену предсідателем відповідь. Таким чином до протоколу вписує ся лише те, що для нас некорисне, а коли вже сьвідок зізнав і дальше рішучо і предсідатель каже втягнути протоколянтови відповідь до протоколу — зачинає ,,działać" сам протоколянт: запише відповідь зовсім фальшиво і знова починають ся питаня на тему: ,,jak właściwie pan powiedział?" Подумайте лише, як брешуть польські сьвідки: до тепер не признав ся ніхто, що чув що небудь про ,,bojówk-у". Кождий на питаня про бойку вибалушує очи і вдає, що перший раз в житю чує ,,coś podobnego".

(Конець буде.)

Про доброго і злого сусіда.

(Японська казка).

(Конець).

Завистний сусід бачив те все і злобними очима глядів за ними. Легко прийшло йому вислідити причину їх вдоволеня і богацтва; а коли дізнав ся, яку чародійну силу має моздір, порішив його дістати. І знов прийшов до старих і солодкими словами старав ся їх задобрити. Чесні старі бажали жити з цілим сьвітом в мирі, тому і тепер повірилили облудникови. А коли сусід попросив в них моздіра, вони радо вволили його прошеню.

Стара жінка зітхнула вправді нишком, віддаючи свій цінний моздір в чужі руки, але чоловік сказав: „Годі нам було відказати; се невічливо і не по сусідськи! Ні, ми завсігди готові помочи кождому, що нас о се просить".

І тим заспокоїв він стару. Сусід тішив ся вельми, коли з позиченим моздіром станув дома. Обоє з жінкою не могли діждати ся хвилі, щоби чудовий знаряд випрібувати. Богачка казала принести сейчас цілий міх рижу і мерщій насипала моздір по береги так, що ледви могла рушити товчком. Відтак заперли двері і взяли ся до роботи. Але чим довше обертали товчком, тим тяжше воно йшло. Горячий піт виступив їм на лице та вони не зважали на утому і далї товкли зерно. „Ах! — застогнала богачка — ще ніколи в житю я так не змучила ся, як сегодня".

„І я також — признав і богач — але за се сим разом мелемо собі золоті червінці. Стрівай ще хвилинку, а богатий добуток нагородить наш труд".

Жінка послухала і дальше товкли обоє сполученими силами. Але ось чоловік крикнув: „Но досить! зерно мусить вже бути чисте".

І захланні руки чим борше засунули в моздір, — в червінці? О ні — не було тамки золота, а остра рінь і куски скла болючо почали калічити їм пальці, аж кров цюрком полила ся з ран. Лакомі, злі богачі псували своєю злобою і завистю все, що їм попало в руки. З болю і гніву закричали дивними голосами, а відтак вхопили моздір, порубали його на дрібні кусочки і спалили на попіл.

Минали дни, а добрі старі сусіди не бачили свого моздіра. А коли пішли упімнути ся о свою власність, накинув ся богач з лайкою і погрозами. Він їх обжалує перед судом — кричав — вони нароком позичили йому сей поганий моздір, щоби збавити його гарний риж. І безлично глумлячись, став розказувати, що зробив з їх моздіром.

Зажурили ся добрі старі і з журбою поклали ся спати. Чи се не болить, за свою ввічливість терпіти таку зневагу? Але ніч принесла стурбованим розраду. Знов показав ся їм у сні їх любий песик — сим разом старому. „Не жури ся — каже — все буде добре. Іди до злого сусіда і випроси собі в него попіл зі спаленого моздіра. З тим попелом вийди на гостинець, а як буде переїздити князь зі своєю дружиною, ти вилізь на одну з черешень, що ростуть при дорозі. Як вилізеш так високо, що весь простір обіймеш зором, тоді бери попіл і розсипуй довкола на дерева. Побачиш, миттю стане усе в цьвіту".

Прокинув ся старий рано скріплений на дусі, рад, що хоч у сні бачив свого любого песика. Сейчас пішов до сусіда і просить в него попелу з моздіра. Сусід засьміяв ся злобно і крикнув: „Можеш собі взяти! Певно хочеш з него печи червінці! Ось тут попіл — бери, кілько хоч і щезай з моїх очий!"

Старий не відказав ні слова; набрав попелу повні торбини, поклонив ся і пішов. Він порішив, точно сповнити приказ песика, бо в Японії цьвіт черешні і сливи є між народом у великій почести. Коли весною зацвітуть дерева, тоді устроюють всюди торжества; громади людий тягнуть туди, де їх найбільше, веселі сьпіви лунають скрізь по всіх дорогах і ніколи в цілім році не видко так богато розрадованих лиць, як саме у час цвитучих черешень. А заки той час наспіє, продають огородники малі деревця, виплекані штучно в горщиках і коновочках в теплівнях. Хто тільки може, купує собі той таку малу сливочку або черешеньку, обсипану пахучим, ніжним цьвітом, ставить її у своїх кімнатах, або посилає в дарунку найліпшим приятелям.

Але тепер ще далеко було до весни, коли наш старий знакомий ішов пішки гостинцем з мішком попелу на плечах. Довгі ряди придорожних черешень стояли зовсім голі, а студений зимовий вітер свистав поміж безлисте галузя. Наш старенький підійшов до найвисшого дерева і ледви встиг вилізти на него, а вже побачив з далека князя і його дружину. В Японії є звичай, що на вид князя, чи цісаря усі його піддані, знатні чи убогі, падуть на землю і смиренно доторкають її чолом. Так наказує право і горе тому, що сего не зробить. Тим то вельми зачудувала ся дружина князя, коли побачила старого чоловіка на дереві. Місто упасти чолом до землі, він з гори всьміхає ся весело. Сам навіть князь закипів негодованєм на таке поведене старого, приказав його стягнути і заперти до вязниці. Та заки сей приказ сповнено, стало ся щось незвичайного. Старий ухопив свій міх і почав розсипувати довкола попіл. Зі страхом і гнівом глядили дворяни на свої дорогі одежі і старали ся скільки мога, бодай князя заслонити. Але їх зачудованє перейшло всякі границї, коли побачили, що замість попелу падуть на них пречудові цьвіти, а всї дерева довкола стали мов снїгом укриті. Аж тепер зліз старенький з дерева і припав покірно князеви до ніг. А князь на радощах ізза такого чуда обдарував його щедро і покликав на свій двір і надїлив великими почестями.

Ся подїя стала небавом звісна в цілім краю, а вжеж найскорше в місцевости, де жили оба сусіди. Де тільки наш добряга показав ся, скрізь мусів розповідати про свій побут на дворі князя і задля того вживав він тепер чималої пошани у своїй країні. І найзнатнійші вельможі старали ся о його знакомство, а позаяк старий був завсігди ввічливий і скромний, з'єднав собі небавом любов і довіре усіх горожан. Але ні його, ні його чесної жінки не попсували нові почести. Старі знали, як гірко жити бідному і самітному у сьвіті, тому все остали добрими і милосердними супроти убогих і нікого не відправили від своїх дверий без милостині і дарунку.

Одначе подвійна кара, яка стріла злого сусіда за хапчивість, ніраз його не поправила. Часто говорив він да себе: „Що може мій старий, невчений сусід, те я потрафлю і ще краще, ще ліпше! І ось вигребав він до послідної пилинки попіл, що остав ще з моздіра, всипав його в торбину і пішов на те саме місце, де добрий сусід обкидав князя цьвітами. Коли тамки прибув, мусів ще довгі дни ждати, аж терпцю йому іноді не ставало. Та наконець показав ся в далині пишний двір з князем посередині. О, як утішив ся завистний богач! Мерщій вихопив ся на перше з краю дерево і повитав дворян і князя дощем попелу. Але сим разом не перемінив ся попіл у цьвіти, а брудним порохом припав одежі проїзших. А що найгірше, попіл запорошив очи князеви і сей аж кипів з пересердя. Тоді дворяни стягнули злочинця з дерева і добре його випарили буками; відтак звязали йому руки і ноги, вкинули до тюрми і там мусів злий сусід довший час посидіти. А як вийшов на волю і повернув у своє село, всі вже знали про його погані вчинки і ніхто не хотів з ним собі заходити. Такий конець прийшов на него і його жінку; наколи не були цілковито закаменілими грішниками, то може ще свої злі діла і відпокутували. Дай Боже, щоб вono так було!

Оголошене.

Вдовець Русин з Галичини — в середнім віці, посідаючий значнійший маєток і сальон в околици нюйорській, з браку знакомости пошукує сею дорогою товаришки житя в середнім віці, яка би також посідала відповідний маєток.

Рефлектуючі на се подруже так з Сполучених Держав як і Канади і бажаючі близшого обяснення в сій справі, зволять ласкаво написати лист на адресу: „Svoboda" 83 Grand St., Jersey City, N. J. і подати свою адресу.

Дальші обяснення листовно вже на власні адреси.

ПОВІДОМЛЕНЕ.

Родимці! — Отсим повідомляю Вас, що компания

Investment Corporation

котра продає землю в Yorktown, Virginia, установила мене одиноким своїм аґентом для всіх Русинів. Хто отже бажає купити добру фарму або і поодинокі лоти (парцелї), а крім того дістати

добру сталу роботу у фабриках,

які названа в горі компанія почала тепер будувати, нехай зверне ся листовно або устно на мою, низше подану адресу. Під сю пору потрібно до тих фабрик 500 робітників, але компанія дає роботу тільки тим людям, котрі куплять у неї землю.

В тій околиці є вже около 20 руських фамілій і всі вони зі свого купна надзвичайно вдоволені. Хто там приїде, може про правдивість моїх слів переконати ся сам від осілих в тім місци своїх земляків. В короткім часі буде у тій місцевости побудована руська церков і школа.

Із зголошуючими ся людьми я виїздаю кождого вівтірка на місце до Верджінії. Як хто з Русинів хоче купити або хоч оглянути виставлену на продаж землю, нехай явить ся лично у підписаного найпізнійше о 11-тій год. перед полуднем кождого вівтірка, а я його відвезу враз з другими аж на місце. Дорога з Філядельфії там і назад коштує 7 долярів. Всякі контракти робить ся тільки на місци, в Yorktown, Va. — По близші, зовсім безплатні інформації, прошу віднести ся з повним довірєм на мою адресу:

B. MATOLICZ,

821 N. Franklin Str., Philadelphia, Pa.

Покровитель і почетний член Р. Н. С.:
Їх Преосв. Стеф. Сотер Ортинський, перший руський Епископ в Америці.

Головний Уряд „Р. Н. С." на роки 1910—1912:

Духовний управитель:
о. Мих. Балог, R. 9, Box 8. Butler, Pa

Предсідатель:
Дмитро Капітула, McAdoo, Pa.

Місто-предсідателька:
Марія Черемшак, Trenton, N. J.

Місто-предсідатель:
Іван Мартон, Whiting, Ind.

Секретар рекордовий:
Теодозій Лабовський, Box 76, Jersey City, N. J.

Секретар фінансовий:
Семен Ядловський, Box 76, Jersey City, N. J.

Касієр:
Алексій Шаршонь, 524 Pine and Franklin St., Shamokin, Pa.

Контрольна Комісія:
о. В. Балог, Whiting, Ind.
Константин Поступак, McAdoo, Pa.
Теодозій Каськів, Newark, N. J.

Радні:
Іван Ґлова, Shamokin, Pa.
А. Стефанович, Ambridge, Pa.
Й. Ялечко, Ramey, Pa.
А. Маркевич, New Alexandria, Pa.
В. Левчик, Elizabeth, N. J.
А. Добош, Lansford, Pa.

Орґанізатор:
Ілько Моранець, 1441 Emma Street, Chicago, Ill.

Головна Канцелярія „Р. Нар. Союза" находить ся під числом 83 Grand St., (у власнім домі) Jersey City, N. J.

ДО ВСІХ ВП. СЕКРЕТАРІВ І ОРГАНІЗАТОРІВ ВІДДІЛІВ Р. Н. СОЮЗА.

Звертаємо отсим увагу пп. Секретарів, щоби не присилали декларацій без виповнена сьвідоцтва лікарського, яке находить ся на другій стороні декларації, позаяк такі не будуть приняті. Члени понад 43 літ, мають предложити метрику або який інший доказ свого віку.

Рівнож при виповнюванню декларацій уважно на те уважати, щоби на декларації було подано, на яке посмертне член хоче належати, перечеркненем слово ціле або половину посмертне (ого), кілько має він і його жена літ, імя жени або якого иншого члена родини, після того, кому член записав посмертне. Секретарі мають уважати, щоби член заявив, якої єсть віри. Не вистарчає сказати, що член єсть Русин або руської віри, бо таких маємо вже кілька.

Член, котрий не вміє писати, має зробити на декларації пером знак хреста, уміючий писати має підписати ся власноручно на обох сторонах декларації.

Місячні справоздання т. є. друки на жовтих картках, як також адреси нових членів просимо виповнювати і присилати враз з деклараціями і розметом.

Від Головного Уряду
Р. Народного Союза в Америці.

ВСТУПАЙТЕ ДО Р. НАР. СОЮЗА!

„Руський Народний Союз" — принимає членів до 45 літ житя.

Вступне після літ.

Р. Н. Союз платить:

В разі смерти члена кляси „А" (ціле посмертне) $1,000.00.

В разі смерти члена кляси „Б" (половину посмертного) $500.00.

Посмертне за жінку або мужа члена кляси „А" $400.00.

Посмертне за жінку або мужа члена кляси „Б" $200.00.

Посмертне за діти від $15.00 до $300.00.

В разі утрати: а) обох очий, ніг, або рук $1,000.00, б) одної руки, ноги або ока $200.00.

Єсли отець родини в шпиталю божевілья, Союз платить що року родині $150.00.

Ч. 1847 КВІТ $800.00
на вісімсот долярів, котрі п. Андрей Гайдук отримав як посмертну запомогу по браті Антоні Гайдук з Головної Каси Руского Народного Союза в Америці.
Теренча, д. 15. червня 1911.
Андрей Гайдук.
Сьвідки:
Юрко Гайдук,
Василь Старак.
Від місцевого Уряду Руського Народного Союза в Америці. Відділ 148.

Ч. 1854 КВІТ $1000.00
на тисяч долярів, котрі п. Єлена Чарновська отримала як посмертну запомогу по мужу Вацлаві з Головної Каси Руского Народного Союза в Америці.
Скрентон, Па., д. 5. червня 1911.
Єлена Чарновська.
Сьвідки:
Алекс. Ставский,
М. Ш. Югас.
Від місцевого Уряду Руського Народного Союза в Америці. Відділ 229.
М. Ш. Югас, предс.,
І. Дзьобко, секр.

Ч. 1861 КВІТ $200.00
на двіста долярів, котрі п. Іван Корданич отримав як надзвичайну запомогу за утрату ока з Головної Каси Руского Народного Союза в Америці.
Донмор, Па. (дату не подано) 1911.
Іван Корданич.
Сьвідки:
Юрий Ігнат,
Петро Дупей.
Від місцевого Уряду Руського Народного Союза в Америці. Відділ 114.
Мих. Кашич, предс.,
Мих. Патуський, секр.

Ч. 1879 КВІТ $381.00
на триста вісімдесять оден долярів, котрі п. Михайло Микитишин отримав як сиротинську часть по Михайлі Юцак з Головної Каси Руского Народного Союза в Америці.
Джерзи Сіти, Н. Дж., 15. черв. 1911.
Михайло Микитишин.
Сьвідки:
Андрій Савка,
Осип Стеткевич.
Від місцевого Уряду Руського Народного Союза в Америці. Відділ 4.

No 1880 RECEIPT $300.00
for three hundred dollars, received by Imp. & Royal Austro-Hungarian Consulate as death benefit of late Fedor Boburchak from The Little Russian National Union of America.
Hazleton, Pa., June 28, 1911.
I. & R. Austro-Hungarian Deputy Consular Agency,
Henry Palaky,
Deputy Consular Agent.
The Local Branch of The Little Russian National Union of America. No. 121.

РУХ В ВІДДІЛАХ Р. Н. СОЮЗА.

Позір Вп. Місцеві Секретарі!

Отсим повідомляє ся усіх Вп. Панів Секретарів місцевих відділів, що на днях зістало вислане до кождого відділу, експресом, оплачено, відповідне число статутів Р. Н. Союза, поправлених після ухвал послідньої конвенції, в Клівленд, О. Просить ся отже, по одержаню повідомляючої картки від експресової компанії, піти до дотичного офісу, відібрати пакунок зі статутами (без ніякого доплачуваня), і роздати статути членам на найблизшім мітінґу.

ЧІСГОЛМ, МІНН. Братство сьв. о. Николая, від. 37, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що піврічний мітінґ відбуде ся дня 23. липня с. р. Котрий член не явить ся на сей мітінґ, заплатить 50 цнт., а урядник $1.00 кари. На тім мітінґу буде вибирати ся новий уряд і складати ся справоздане касове. При сій нагоді повідомляє ся також тих, котрі не належать ще до жадного братства, що на сім мітінґу будемо принимати нових членів без вступного до братства, а до Р. Н. Союза після статутів. — Ілько Мозорищак, предс., Петро Жентичка, секр.

СКРЕНТОН, ПА. Братство Усп. Пресьв. Богородиці, від. 123, взиває своїх членів, щоби явили ся на піврічнім мітінґу, котрий відбуде ся 16-го липня о годині 1-ій по полудни в гали церковній сьв. Володимира. Неявивший ся член підлягає карі 50 цнт., а урядник $1.00 дол. — Уряд.

НЮ-ЙОРК, Н. Й. Тов. „Поміч в чужині" подає до відомости, що піврічний мітінґ відбуде ся дня 8-го липня с. р. точно о год. 8-ій вечер під ч. 431 E. 6 str. N. Y. в „Echo Hall". Неявивший ся член заплатить 25 цнт., а урядник 50 цнт. кари. На мітінґу будемо принимати нових членів до товариства без вступного, а до Союза після статутів. — Х. Корендович, предс., О. Кучма, кас., С. Кучма, секр.

БОРНСАЙД ЧІКАҐО, ІЛЛ. Братство сьв. Петра і Павла, від. 165, повідомляє усіх своїх членів, що піврічний мітінґ відбуде ся дня 16-го липня с. р. о годині 2-ій по полудни, в гали церковній. Кождий член братства має безусловно прибути, бо буде складати ся справоздане касове і полагоджувати ся инші важні справи. Член неявивший ся на мітінґу, підлягає карі 50 цнт., а урядник $1.00. В місяцю липню і серпню буде принимати ся до братства нових членів без вступного, а до Р. Н. Союза після статутів. — Стефан Зелінка, предс., Стефан Коцоловський, секр.

СИРАКЮЗ, Н. Й. Братство сьв. Ап. Петра і Павла, від. 39. взиває всіх своїх членів, щоби зійшлись на піврічні мітінґ дня 9. липня с. р. і вирівнали всі свої залеглости. Хто не явить ся, заплатить приписану статутом кару. — Гриць Гнатко, пр., А. Варюн, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Братство Сошествія сьв. Духа, від. 237, повідомляє всіх своїх членів, що дня 16 липня с. р. відбуде ся піврічний мітінґ, на котрім має предложити ся справоздане касове і полагодити ся инші важні справи. На тім мітінґу має кождий член явити ся під загрозою 1.00, а урядник 2.00 кари. Хто не заплатить кари до 30 днів, зістане виключений з братства. Кождий член має зложити свій старий довг. Член спізнивший ся на мітінґ, заплатить 50 цнт. а урядник 1.00 кари. Будемо принимати ся нових членів без вступного до Братства а до Р. Н. Союза після статута. Початок мітінґу о годині 2-ій по полудни. — А. Мищиха фінанс. секр.

ОЙЛ СІТИ, ПА. Братство Усп. Пр. Богородиці, від. 139, повідомляє всіх своїх членів, що річний мітінґ відбуде ся дня 9. липня с. р. Кождий член має безусловно явити ся, бо в противнім разі заплатить кару назначену статутом. Члени, котрі довгують до братської каси, мають всі свої довги вирівнати, бо инакше будуть виключені з братства і з Р. Н. Союза. На тім мітінґу буде складати ся річне справоздане касове. — І. Фрис, предс.; А. Бурак, кас.; К. Бурак, секр.

ВЕСТ ПАВЛЕТ, В. Братство Пресьвятої Богородиці, від. 17 повідомляє, що піврічний мітінґ відбуде ся дня 9. липня с. р. о год. 2 і пів по полудни, там, де все мітінґи відбувають ся. Член, котрий не явить ся на мітінґ, заплатить 50 цент. а урядник 1 дол. кари. Члени довгуючі до братської каси мають свій довг заспокоїти, бо інакше будуть суспендовані з Братства і з Р. Н. Союза. — Петро Іванца, предс., Лукач Реньо, секр.

АМБРІДЖ, ПА. Братство сьв. О. Николая, від. 276 дає до загального відома всім членам, що піврічний мітінґ відбуде ся дня 9-го липня с. р. в галі церковній точно о год. 2-ій по полудни. Неявивший ся член підпаде 50 цент. о урядник 1 дол. кари. На сім мітінґу буде ся принимати нових членів без вступного. — Василь Татомир предс., Теодор Чуля, секр.

ДЕСЛОДЖ, МО. Братство сьв. О. Николая, від. 225, повідомляє всіх своїх членів, що дня 9-го липня с. р. відбуде ся піврічний мітінґ. Кождий член мусить явити ся під загрозою 50 цент. а урядник 1 дол. кари. Мітінґ відбуде ся заразю Службі Божій, в парохіяльній гали, о год. 2-ій по полудни. На тім мітінґу наступить справоздане з доходів і розходів. Нових членів буде принимати ся до Братства без вступного а до Р. Н. Союза після статута. Члени, котрі довгують, мають всі свої довги вирівнати. — Ів. Якимів, предс., В. Постойко секр.

КАЛЕНДАР.

ЛИПЕНЬ.

н. ст.	Дни	Руські сьвята
6	Четвер	Агрипіни м.
7	Пятн.	Рожд. Івана Х.
8	Субота	Февронії м.
9	Неділя	Давида преп.
10	Понед.	Самсона
11	Вівтор.	Кира і Івана
12	Середа	Петра і Павла

НОВИНКИ.

¶ **Забувають за Русинів.** Австрійське правительство хоче тепер змінити адміністрацію (зреформувати свої уряди). Русинам в Галичині потреба дуже такої реформи урядів, бо польскі уряди на кождім кроці переслідують наш народ. Щоби сю зміну адміністрації перевести, вибрав собі цісар вчених і утворив з них таку комісію, що має працювати над сею зміною. До тої комісії вибрав собі цісар трох Чехів, трох Поляків, одного Словінця, а Русина ні одного. І знов там, де будуть радити над добром народів цілої держави, не буде ані одного руського голосу впімнути ся за кривдою подоптаного народу. За нас памятають лишень тоді, як треба арматного мяса на війну.

¶ **В справі яворівських заворушень** засуджено Василя Форкалька, Володимира Голубця, Теофіля Романа Шавалу по 6 тижнів тяжкої вязниці, обостреної одним постом і твердим ложем в тижни, Сенька Загаєвича на 2 місяці тяжкої вязниці, Миколу Загаєвича на 3 місяці з заостренями як висше, Матвія Загаєвича на 10 днів відокремленого замкнення, Івана Харамбуру на 7 днів арешту.

¶ **„Варт Пац палаца“...** В хроніках польских дневників у Львові читаємо такі два донесеня: Кількох терміноторів, закравши ся на стрих „Дому католицького“, де містить ся польский „Новий Театр“, почали підчас представленя сипати на авдиторію румовище і лити воду. Публика думала, що валить ся стеля і настала страшна паніка, та лише завдяки притомности ума артиста Ґорецкого не прийшло до поважнійших нещасть. Се одно. Друге донесеніє, винятє з поліційних рапортів, оповідає про банду польских академиків, що в ночи виправляли в Єзуїтськім городі авантури, про які сама польська преса вискаує ся, що вони переходять границї штубацтва вуличних збитків. Цілу ніч верещали, вивертали лавки, товкли ся по цьвітниках, ломили деревця, врешті з одної з поблизьких будівель стягнули драбину та кинули вопперек дороги хиба на те, щоби хтонебудь з прохожих поломив ноги або скрутив карк, що лише через якесь незвичайне щастє не стало ся. Поставивши коло себе ті дві групи, польских терміноторів, що кидають цеглу на театральну публику і польских академиків, що по ночи виправляють дикі верески і нищать публичне добро, бачимо, що польска пословиця „варт Пац палаца“ до сих ґруп підходить як не можна краще. „Висша культура“, показуючи такі виложники своєї слави і висоти, як убийник Лєвіцкий з цілим його процесом, як терміноторі і академики глядаючі собі однакових „розривок“, сьвідчить аж надто ярко про... польскість Львова, котрої під тим зглядом справді ніхто не стане заперечувати.

¶ **Шовінізм польської учительки.** Учителька з Оріховець, Галичина, панна Котербіцка в своїм патріотичнім запалі посуває ся так далеко, що бє руські діти в школі, коли вони не хочуть сьпівати польских патріотичних пісень. Недавно тому побила трєстиною хлопця сироту по місцевім господари Ханасі за те, що не хотів, чи не вмів сьпівати пісні про „крульову Ядвіґу“. За побитою дитиною не було кому упімнути ся, бо мати її в тім часі лежала хора, а громада знов боїть ся обидити учителя п. Тарнавського, який що друга хата в селї то кум і приятель, що в очи уміє солодко до селян приговорювати а поза очи обиджає нашу народність, як се недавно тому мало місце в кантині при 10-тім верку в Оріхівцях, де п. Тарнавський в розмові з кантинаркою п. Я. її на увагу що ліпше булоби дати шинк селянинові як жидови, сказав: „Wolę dać szynk żydowi, jak tym śmierdzącym Rusinom“. І де хто може перед тим човіком пожалуватись на учительку, коли він сам польский шовініст?!

¶ **Реліґійне божевілє.** Шматяр П. Бойко в Клепарові після розповідань, що йому обявила ся Матір Божа та казала повісити ся, запив ся і повісив ся на фіґурі, що представляла якогось сьвятого. Покликане поготівлє ратункової стації не вспіло дената привернути до житя.

¶ **Ураган на побережу Істрії.** Якось тут вечером наспіла буря, котра коло 1 год. в ночи прибрала розміри урагана. Навіть у внутрішнім порті доходили филї до 6 метрів висоти, а вихор гнав їх аж за Піяцца Ґранде. Сила кораблів, що стояли на якорі, потерпіло ушкодженя. Потонула барка поза лавою враз із залогою, котра числила 10 людий. Два великі вітрильні кораблї лежать на тамі, викинені филями. Пароплав „Андромеда“, містоти 150 тон, потонув біля мольо Саніта; тільки щогла видніє з води. Залогу вратовано. На вітрильнім корабли біля входу до Канале Ґранде вбила спадаюча щогла капітана корабля та моряка. Багацько рибальських суден потонуло ся або потерпіло ушкодженя. Ушкоджений теж стаційний корабель австр. Ллойда та инші його кораблї, що був у внутрішнім порті. В Триєсті добуто доси 20 трупів. Дві грецькі барки потонули з залогами т. є. з 9, зглядно з 5 людьми. Один пароплав втонув ся коло мольо Ст. Карльо. Втонув ся також вітрильний корабель із Капо д'Істрія коло Барколї, а з ним ураз двоє людий із залоги. В арсеналі Льльойда й на доках Стабіліменто текніко шкоди невеликі. Руху не спинено. Деякі молї, части побережа й тами потерпіли ушкодженя. По морю плавають дошки та бочки. Знищена одна лазня. Пароплав „Стадіон“ і одну лодь викинули филї на беріг. Купілеве судно портового підприємства потонуло. З Санта Кроче наспіла була вістка, що підчас бурі було на морі коло 40 рибаків. Побоювали ся що всї вони погибли, але судно з ними вернуло вже, один лише з сих рибаків погиб. Повінь і ураган, котрі навістили побережа Істрії, належать до небувалих. Загалом тамошні люди не затямили, кажуть, такого урагана і таких филь. Люди, котрі о год. 1 по півночи були ще в каварни Спекки на Піяцці, оповідають, що страшний вид представляли сї маси води, котрі гнали до міста. Який небудь рух близько порта між год. 2 а 3 був неможливий. Вулиці стояли під водою. Звідусіль чути було кликаня о поміч і корабельні сиґнали. Після останних обчислень катастрофа забрала 27 жертв у людях. Надбережні вулиці покриті намулом. Шкоди в матеріялах величезні. Побоюють ся, що число жертв далеко більше ніж зразу обчислено.

¶ **Родичі замордували свою дитину.** В Мармарош-Шиґеті сколїя ся 14-го с. м. отся страшна подія. Селянина Вляда, який в товаристві свого малого синка вертав з торгу, де продав воли за 500 корон, напав в лїсї розбишака і замордував, розчерепивши йому сокирою голову. Хлопчина тимчасом втік. Переляканий, блукав довший час по лїсї, аж наконець під ніч добрив до якоїсь корчми і тут попросив о нічліг. Жінка, що тодї була сама в корчмі, казала йому покласти ся на печи разом з її дітьми. Коли ось входить у корчму чоловік, у якім хлопчина сейчас пізнав убійника свого батька. Се був корчмар, Штурм. Він широко став розказувати жінці, що замордованє Вляда не принесло ніякої користи, бо гроші мав при собі не старий, але синок, який десь втік. На се жінка відповіла, що сей син є у них в хатї, та спить на печи. Малий, чуючи усю розмову, зразу обімлів зі страху, однак скоро прийшов до себе і тихесенько зсунув ся з печи і заліз під лаву. Тимчасом корчмар, добув грубого шнура, і потемки поліз на піч, задусив свого власного сина, а не найшовши нічо в його кишенях, кинув його в затоплену піч. Малий Вляд, користаючи з вештаня сих старих, вихопив ся з хати і хильцем побіг на стацію жандармерії. Коли прийшли жандарми і арештували злочинців, сї доперва тоді дізнали ся, що замордували свою рідну дитину.

¶ **Протижидівські розрухи.** З Петербурга доносять, що в місцевині Ніжин, в чернигівській ґубернії, прийшло до протижидівських розрухів. На ярмарку почав один мужик сварити ся з жидом, що дав йому фалшивий банкнот. На сю сварку позбігало ся много жидів і мужиків і вскінци почала ся межи ними бійка. Хлопи батогами, палицями і камінями почали бити жидів так, що пізна поліція не могла нічого порадити. Аж прийшла кінна поліція і по великих трудах всїх розігнала. При тім уезнено до 50 осіб. Один поліціянт і кількох жидів є тяжко ранених.

¶ **Напад бандитів.** В Варшаві напали бандити на торговців худоби і вирвали їм гроші. Гонені кинули поза себе гроші, повздержуючи осьтак товпу, що за ними гонила. Ревіровий поліціянт Мілєр старав ся придержати їх, коли добігали до трамваю, та бандити повалили його на місці вистрілом із бровнінґа а відтак скрили ся до недалекої камениці. Поліція окружила сей дім, але даремно шукала їх тут. Бандити дахом утїкли до сусїдного дому й укрили ся в пивници. Там їх найдено й схоплено. Бандити звуть ся: Станислав Квятковский і Мих. Родецкий.

¶ **Боротьба з розбишаками.** Село Паложаї, в переяславськім повіті в Росії, було тереном завзятої боротьби місцевих селян із трьома розбишаками. Сї розбишаки, уоружені ножами, штилєтами й револьверами вдерли ся до дому сьвящ. Власова, підчас неприсутности його та його жінки. Застали тільки сестру о. Власова, котрій приказали взяти лямпу й показати, де сховані гроші. Домашня служба видістала ся з дому й побігла в село. І за кілька хвиль ціле село стануло на ноги, уоружене чим хто міг. Розбишаки, побачивши на подвірю товпу народа, почали до неї стрілянину з револьверів. Селяни мусїли подати ся взад, але окружили дім наоколо, так що й миш не втекла би. Тоді розбишаки постановили перебити ся крізь товпу. Се вдало ся їм лише по части, бо мужики зручним маневром загнали їх на болота, де лишала ся їм або смерть, або здача на ласку і неласку мужиків. Вибрали се останнє, але селяни не помилували їх, лиш почали над ними самосуд і одного вбили, а двох тяжко ранили. З селян теж один погиб, а двох тяжко ранених. Розбишаки, як виявило ся, були теж селяни з села Тарбованої.

¶ **Твори епископа на індексі.** З Будапешту доносять, що апостольска столиця помістила три твори епископа Прохаски в Білгороді королівськім, видані перед обнятєм епископства, на індексі. Є се твори з такими заголовками: „Пересада інтелєктуалїзму“, „Новочасний католицизм“ і „Більше мира“.

¶ **Китайські вірування про зміни погоди.** Кождий китайський мужик має в природі певні знаки, які вказують йому всї зміни погоди. У сї знаки він вірить сильно і відповідно тих кермує ся у всїх своїх господарьских роботах, як в засіві, в кошеню, в збираню збіжа і т. д. Червоний схід сонця є для него віщуном дощу, а червоний захід сонця є для него віщуном гарної погоди. По вигляді раннього сонця судить про завтрішній день. Коли має сонце вид місячного лиця, буде на другий день зимний північний вітер. Коли місяць з обрію показує ся сейчас, то буде з певностію дощ, а коли аж пізнійше виходить із за хмар, то буде в сїм дни велика спека. Також з напряму вітру пізнає китайский мужик будучу погоду. Віє рано полудневий вітер, буде злива. Коли вітер в початках лїта є постійного напряму, то буде тревати гарна погода 40 днів. Осінь без зимного вітру вказує на зиму без снїгу, якої власне Китайці дуже боять ся. Покаже ся дуга на заході, буде вітер, покаже ся на сході, буде дощ, а покаже ся на полудни, то „будуть продавати дітий“. Се значить, що буде така дорожнеча, що біднїйші родини, щоби вижити, будуть мусїли продавати свої діти. Крім сего дивлять ся Китайці ще на ріжні знаки всяких зьвірят. І так квакане жаб означає дощ, стелить ся пес, будуть похмурі дні і т. п. Цікаво, що декуди і в нас є такі самі вірування у селян, хоч дуже часто зле селяни на сїм виходять, бо помиляють ся.

¶ **Краска морської води.** Як проф. Thoulet-Nancy доказує, то краска чистої морської води повинна бути завсїгди синява. На зміну закраски мають вплив ріжні причини, а саме: глибина моря, рід почви (дна морського), напруженє сьвітла, положенє сонця, температура самої води, примішка ріжних солий, рух на поверхні води (хвилюванє), як також живучі у ній всїлякі орґанізми ростинні і зьвіринні. Богато морий завдячує свою назву особлившій закрасці своєї поверхні. Так примїром Жовте море (коло Китаю) одержало сю назву від великої скількости жовтого намулу, нанесеного великанською рікою Го-анґ-го. Залив перський східні народи зовуть Зеленим морем, позаяк в ньому росте пребогато зелених поростів морських. Море Чорне, або Руське, визначує ся темною краскою, з причини чорного намулу, який вкриває його дно. Біле море через більшу частину року вкрите є ледами і снїгами, тож і не дивниця, що від них і свою назву одержало. Кождому чейже знакоме з біблії море Червоне, яке довгою а вузкою полосою тягнесь між Африкою а Азією (Арабією), а через яке дуже давно тому переходили жиди, йдучи до обіцяної землі. Назва сього моря походить від скель коралевих, яких там є дуже богато і багряно-червоних поростів морських.

Пер Сівле.

СТРАЙК.

(Дальше).

VII.

,,Горить! — Горить! Гумлєвіцький тартак горить!"

Було се поміж одинайцятою а дванайцятою годиною в ночи перед неділею сьв. Тройці, як сей оклик залунав, зпершу із уст одного, а опісля підхоплений і повторюваний щораз частійше, грімкійше. І стара, охрипла огнева гармата, на вершку гори Тертекогель пробудила ся і загомоніла із всіх сил: ,,Бум! — Бум!"; дзвін із костельної вежі заголосив металевим звуком: ,,Бам — бам — бам!" — — — ,,Горить! — Горить! Гумлєвіцький тартак горить!"

Гумлєвіцький тартак горів. З будівлї, де були машини, скоро підоймав ся блїдо-сїрий стовп диму, щораз грубший, густїйший; ще хвилинка і огненні язики пожару стрілили щілинами даху; склад у щерть заповнений оливою, давав аж надто достаточну поживу огневи. І коли наконець наспіла міська огнева сторожа з паровою сикавкою, огень уже перескочив зі складу на тартак, та бухав ясним заревом у варстатах. Понад доми міста, аж ген на синї гори, кинув пожар могучу луну та грав тисячними барвами, золотом, сріблом, пурпурою, фіолєтом, на филях ріки. Сичало, шуміло тріскало, дощем сипали ся іскри, а огненні язики маяли наче жовті прапори у леготі вітру та навівали на згромаджені товпи народу невиносиме горячо. Вода з сикавкових вужів сичала і шипіла, а понад гамір товпи лунали різкі, короткі слова команди огневої сторожі. Навіть сам бурмістр міста явив ся у своїй власній особі, вештав ся усюди на своїх коротеньких ніжках, командував, давав прикази та ради, лаяв і кляв, що аж загонистий комендант огневої сторожі стратив терпеливість і клинкув: ,,Уже добре, пане бурмістр; лишіть се на другий раз, коли будемо мати більше часу — днесь дякую вам гарно за всї ради!"

Мимо надлюдських з'усиль огневої сторожі, не мож було, не то, щоб згасити огень, але навіть його придавити; дерево високо на перець і горіло як сьвічка мимо струй води, виkиданих зі сикавок. Оскар Андресен бігав наче божевільний та кричав з усеї сили: ,,Сикавки! — Сикавки! Гасіть, ратуйте, що можливе!"

Також і охотничі пожарні товариства наконець прибули зі своїми ручними сикавками; їх було пять: ,,Васта", ,,Потоп", ,,Вперед", ,,Кит" і ,,Слонь". Начальником над ,,Потопом" був властитель ресторанту і шинку, Бертель Талєберґ.

Міська сторожа пожарна працювала тихо, але усердно. На відворот, там де працювали охотники з ручними сикавками, здіймав ся оглушаючий вереск і крик; люди при сикавках що мінути зміняли ся, з поміж видців напливали численні добровольці, а особливо тоді, коли Оскар Андресен казав для скріплення сил принести з поблизького бровару сотки фляшок пива, І не треба було довго ждати, як понад попередний крик і гамір, вибив ся простацький сьміх, проклони і грубі дотепи, а дехто впив ся на стільки, що повиснувши на ручцї сикавки, давав собою гойдати, наче хоругвокою.

Іван Теодор з погордою смерги, доходячою до божевільства, гасив огень і кілька разів мусїли його силою відтягати з найбільше загрожених місць.

На нещастє повіяв сильний, східний вітер, який що хвилина змагав ся. Цїла фабрика була безповоротно страчена. Тепер ходило лишень о се, щоб вратувати нагромаджений, порізаний матеріял, що лежав власне в напрямі, куди ніс вітер увесь жар, і для якого в виду того була тепер найбільша небезпека; на сї купи дощок і матеріялу звернено тепер більшість сикавок, але мимо ого вони що хвилина почали горіти. Наразвітер перекинув ся на північ, кілька сильних подмухів закрутило цїлою хуртовиною диму, іскор і горючих відломків дощок і кинуло тим поміж сухі бальки, поскладанї у довгі, довгі ряди. Вмить імив ся їх огень і вони почали горіти.

,,Дивіть, дивіть!— Сюди сикавку!" закричав Бертель Талєберґ до своїх підвладних, а в особенности до шевця Павльсена.

,,Ані гадаю!"

,,Боїш ся, ти, голодранче, ти?!

,,Йди до чорта, та забери з собою твою сикавку!" — відгриз ся Павльсен.

,,Сюди, сюди, хто не знає страху, сюди!" кричав Талєберґ. ,,За мною хлопці! По килїшкови горівки кождому, хто піде за мною!"

Талєберґ був уже добре на підпитку. Все таки перетягнув яких десять хлопа на свою сторону, і рушив з ними та із своїм ,,Потопом". Ледви однак пустили в рух сикавку, як наразз тисячних уст залунав страшний крик переполоху. А коли вони оглянули ся, позаду їх, один ряд за другим, велитенських а сухих пнїв, потонув у однім океанї полумини, відтинаючи їм цїлковито відворот. Оставили ,,Потоп", та щоб ратувати своє житє, кинули ся стрімголов у ріку, одиноку, не обняту огнем дорогу ратунку. При березї стояв на якорі пором і вони всї метнули ся на нього. Однак показало ся неможливим, звільнити пором з ланцюха; він був замкнений сильною колодкою. Талєберґ шалів, кляв, викликав всїх чортів у всїх можливих його спорідненях.

,,Так, так, Талєберґ, тепер, значить ся, найлїпша нагода пізнати щирого друга", закликав старий моряк. ,,Скинути одїж — та в воду, хлопці! Мусимо попробувати перепливсти на другий бік!" додав він.

,,Але я не вмію плавати, я...." ревів Талєберґ.

,,О, то коло вас досить погано!"

,,Хто з вас возьме мене на свої плечі? Даю двайцять корон — пятьдесять — сто дам!"

,,Кождий буде мати сам зі собою аж надто богато до дїла!"

,,Тисячу корон! — — дивіть, цїла моя готівка, ось тут! Півтора тисячки є в мошонці! — А щоб вас ясні громи!... — Вони вже в воді! — лебедів він, бачучи, як один за другим скакали в воду — — ,,Пішлїть човен, пішлїть човен!"

,,Скачи лїпше воду!" — кликнув хтось з ріки.

,,Я бою ся — я бою ся води! — Пішлїть човен! -- Христа ради, пішлїть човен!"

Лишив ся один-одінєнький на поромі, бо двох других, що рівнож не вміли плавати, а то Іван Теодор і робітник при пилї, Вік, відважили ся на шалену дорогу: поміж горіючі стоси пнїв. Вік не перебіг — слїдуючого дня найдено на пожарищи його трупа, спаленого на вуголь. Іван Теодор вправді перебіг на другий бік, однак весь наче живий, горіючий смолоскип. Звернено на нього струю води з парової сикавки, що погасила палаюче його волосє і одїж. І тоді він рунув, начеп'ятнятий ялиця, на землю, і лежав тут безпомічний, страшно стогнучи і йойкаючи. Його занесено до поблизької шопи.

,,Води — оси — води!"

Хтось подав у фляшці з пива воду, піднесено його голову і влито в уста, а потім хтось забрав ся до скидання з нього одежі.

,,Ні, ні!" — Лишіть мене! — О, тату, тату!"

Власне хтось побіг з страшною вісткою до Олє Авґустінусена.

Тартак і склад виглядали, наче одно огненне море. Судьба Талєберґа тимчасом рішила ся. Його добре було видно з протилежного берега ріки, і люди лагодили ся поплисти до нього з човном. Огненні язики з найблизшого горіючого ряду, лизали його, а він, у божевільнім страху кинув ся на коліна, витягнувши перед себе руки. Його одїж почала горіти, його волосє і борода заняли ся вогнем. І все ще, коли з його голови підняв ся стовп огню, мож було чути його розпучливий крик о ратунок, його мольби і проклони, його заклинанє неба і пекла. А потім він замовк, і повалив ся. І як прибив човен до порома, а жар огню трохи притах, найдено купу звугленої, безобразної маси.

Коли з за обрію зійшло золоте сонце, було вже по пожарі. Лишила ся чорна, димляча пустка. Лиш тут і там, в ряди годи, спалахнув огник матово жовтим сяйвом, підвів ся і поник зараз до долу. Одинцем сторчав у небо чорний, окіпчений комин на тім місці, де ще вчора переливало ся кипуче житє.

* * *

Олє Авґустінусен побіг, пірвавши накривало і подушку, підчас коли зять поспішив по фабричного лікаря та до аптики за оливою. ,,Іване! — Іване! — о, Господи Боже, Господи Боже! — Отсе раз нещастє, мій хлопче!" — сказав Олє Авґустінусен, нахиляючи ся над сином. Повіяла остра вонь спаленого одіня, спаленого волося та попеченого тїла.

Іван Теодор обернув ся. — ,,О, тату, тату!" Він був страшно попечений. Голова, над якою вили ся колись ясні кучері, представляла собою одну бурнатну рану. Лице і шия, напухлі до непізнання, були густо засїяні блїдими, повними міхурами, а очи ледви ясніли з під напухлих повік. Його положено осторожно на покривало, та підсунено подушку під голову; усе те роблено серед розриваючого душу стогнання попеченого. А потім хотів батько здоймити з нього останки верхнього одїня.

,,Ні! — ні!" — простогнав Іван Теодор, бороначи ся з усеї сили своїми спеченими руками.

,,Алеж се конечне, хлопче."

,,Так — тату, ви — — але ні — — не оте!"

Полишено обох самотою. Спалений сїртук сейчас усунено. Прийшла черга на камізольку; ся якось лїпше задержала ся, бо всего лиш було на ній декілька перепалених місць. Але що се такого, що є в кишени? — листова коперта, з паперами в середині? Дійсно, папери, яких горішний рубець надпалив ся. Ні — таж се були — — — се були банкноти! — богато, богато банкнотів!

,,Господи Боже, Іване! а се звідки тілько грошей?

,,Він — дав менї їх."

,,Хто — хто?"

,,Зін — Оскар Андресен."

,,Він їх дав тобі?"

,,Так — — він був такий жорстокий — — наша хата — — і тому — — тому я підложив огень".

Олє Авґустінусен випрямив ся на весь свій ріст; його лице скаменїло. Іван Теодор, уживаючи всїх своїх сил, підвів ся і сів: ,,Віддайте йому їх назад, тату, віддайте йому назад!" Протяжний, нелюдський свист добув ся з його горла, з криком повалив ся на подушку і нараз уже затихло, німіло.

Старий похилив ся над сином і приложив ухо до його уст. А потім вложив опять коперту з банкнотами у кишеню в його камізольці, запнув її старанно і прошептав: ,,Ні, возьми їх з собою; віддаш їх йому перед престолом Бога, на страшнім суді".

Лїкар, що наконець прибув, зміг лиш ствердити смерть Івана Теодора.

,,Тату, осьде жде кінь і візок", — відізвав ся зять старого. Олє Авґустінусен обвинув сина покривалом; трупа покладено на візок. Люди боязко розступали ся, як наближував ся сумний похід. Старий йшов твердим кроком, його лице ні дрігнуло.

В понедїлок перед полуднем зять, що був на пів теслею, збив домовину; у ню положено Івана Теодора, так, як його привезено. Так хотїв батько. І ще того самого дня відвезено труна до трупарні на цвинтари. І нїхто не бачив однісенької сльози в оції Олє Авґустінусена. Він став лишень ще більше замкненим в собі, ще більше скупим на слова. — ,,Господи Боже в ріпі" — перестав навіть говорити своє ,,Господи Боже"...

VIII.

Вівторок. Ресторант Талєберґа був зачинений. В Кімнаті лежало тїло Талєберґа. Воно було завинене простиралом; лїва рука лишень висунула ся з під покривала, і видно було на ній золотий перстень, що врізав ся глибоко у темно-червоне тїло середнього пальця. Се був заручиновий перстень Пера Амундсена. Однак се зовсїм не перешкоджувало мухам, що влїтали крізь відчинене вікно, і вони весело бренячи, лїтали довкруги і густими хмарами сїдали на незакриту руку. Домовина мала бути як найбільше вибаглива, з різьбами і золоченями та доперва днесь мали її скінчити. Пізно по полудни її привезено. Вложено у ню тїло і прикрито. А потім повезли Бертеля Талєберґа крізь браму у трупарню на цвинтари, де вже лежали Іван Теодор і Вік.

І опять остали без роботи — сї вісімдесять чотири робітників, з яких більша половина були батьками родин. В вівторок перед полуднем Оскар Андресен приказав своїм робітникам зібрати ся на подвірю бюрового будинку. Була се громада мовчазних, сумовитих лиць; бо справдї, найблизша будучність була зовсїм невесела для тих вісімдесяти чотирох. Найновійші часописи донесли, що цїни за дерево за границею скорше ще більше спадуть, як піднесуть ся. Инші фабрики в місті мають великі припаси, а не на такі злі часи, скорше за богато, ніж за мало робочих рук. Навіть ходила глуха поголоска, що властителї фабрик на своїм засїданю порішили обнизити платню.

,,Добрий день!" — заговорив Оскар Андресен. — ,,Добрий день, мої дорогенькі! Так, так, чорно тут представляє ся, так для вас, як і для мене. Се був сумний удар судьби — дуже сумний. Але коли наспіє нещастє, тоді — — Скажіть менї: може хто з вас має яке підозрінє, що за причина була огневи? чи не тайло де вже перед тим, заки вибухнув великий огень? — — се, здасть ся менї, найскорше — чи не так?"

,,Коли-б огень не зістав лиш підложений!" — замітив машиніст Хрістесен.

,,Підложений? — — що? — — Невжеж ти таке сказав підчас поліційного слїдства; як ти се розумієш?"

(Дальше буде.)

Найстарші і найславнійші банки.

1815, майно сього банку в ефектах виносило 25 міліонів фунтів штерлінгів. Сей знаменитий банк істнує і до-

...

варство, ... жавна машина, як його вже перед стома роками назвав Архенгольц, є найзнатнійшим мистецьким ділом фінансовости.

Ся осередочна інституція британського кредиту повстала 21. червня 1694 р. В перших десяти днях після заложеня, значить ся до 2. липня 1694 р. акційні вклади (по 9 фльоренів 24 кр.) принесли велитенську суму 1 міл. 200 тисяч фунтів штерлінгів.

По сто роках, с. є. в р. 1794 підніс ся акційний капітал банку на 11 міл. 642 тис. 400 фунтів штерлінгів. Несповна 100 літ тому назад, коло р.

Hon. E116

Dear Sir: — Thousands of citizens are asking for the adoption of House Resolution No. 166, introduced by Rep. Sulzer, authorizing the Committee on Immigration to investigate the office of Immigration Commissioner at the port of New York and other places. I urge you to interest yourself in behalf of said Resolution.

Respectfully

Name..

Address..

City and State ....

КНИЖКИ

КОТРІ МОЖНА ДІСТАТИ В ДРУКАРНІ „СВОБОДИ“:

цнт.
Ангел та пустельник 15
... 15

[illegible]

Дорога до сьвобо... 15
Еміґрант 10
Журавлі 10
Житє, зарібки, орґанізації і т. п. в Зл. Держ. 15
Зуб за зуб 10
Казки за Циганів 10
Коротка історія Руси 10
Капітал і праця 15
Казки про Жидів 15
Книжочка рахункова 50
Марія 10
Многострадальний народ 20
Народний рух австро-угорських Русинів ... 15
Оповіданє про Алї Бабу і сорок розбійників 20
О підземних скарбах 25
Оповіданя про заздрих богів 10
Про нутро землї 25
Покуса 10
Про кінець сьвіта 15
Рицар і смерть 5
Розмова Поляка з Русином 10
Релїґійні віровання 20
Русько анґлійський тлумач 60
Слово ч. 5. 15
Слово ч. 6. 15
Страшна пімста 20
Смерть 10
Степові люди 15
Страйк 20
Стріляй на смерть, робітнича драма 15
Товариска ворожка 15
Хто з чого жиє 15
Улїя в Америцї 20
Які то є люди на земли, з 20 образками 50
Як мужик ходив до царя правди шукати 15
Через кордон 15
Хлопська доля 5

ДРУКИ

Метрики шлюбні 3
Метрики смерти 3
Помяник за померших 10
Папері листові з вінєтами, оден 2

МОЛИТВЕННИКИ І КНИЖКИ БОГОСЛУЖЕБНІ ТА РЕЛЇҐІЙНІ.

Звичайна оправа.

Новий Завіт 2.00
Псалтир 1.00
Бог Надежда Моя 1.00
Хліб душі 60
Хліб душі, латинськими буквами 84
Дорога 52
Дорога, малий 32
Друг душі 50
Горі Серце 34
Ізборник Церковний, малий 70
Ізборник Церковний, малий, лат. буквами .. 70
Молитвенник, галицкий 66
Псалтир, малий 1.20
Сокровище Душі 80
Зборник 80
Збірничок 55
Збірничок найкрасших пісень церков. 10
Ангелский хор, збірник народно-церковних пісень під ноти, часть I. 25
Ангелский хор, часть II. 5

Гарна оправа.

Бог Надежда Моя 2.00
Хліб Душі 1.80
Хліб Душі, латинськими буквами 2.00
Дорога 1.70
Дорога, малий 1.00
Друг Душі 1.30
Горі Серце 1.10
Молитвенник 1.80
Молитвенник, латинськими буквами 1.80
Зборник 1.90
Збірничок 1.30

ВКАЗІВКИ ДЛЯ ЗАМОВЛЯЮЧИХ КНИЖКИ.

Кождий замовляючий книжки повинен виписати виразно всі титули книжок, які йому подобались і обчислити загальну належитість за книжки. Єсли хто замовляє книжки на меншу суму, то належитість може присилати почтовими марками, а при більших замовленях належить посилати гроші через почтовий або експресовий money-order. Адреса замовляючого мусить бути написана як найдокладнїйше. Мешкаючі по малих місцевостях повинні при замовлюваню книжок посилати 10 центів на реджістер, бо трафляєсь часто, що хтось другий з краянів забере їм книжки з почти.

Замовлені книжки висилаємо відворотною почтою. Гроші належить присилати наперед, бо американська почта не принимає посилок за послїплатою. Для тих, що хотять занятись розпродажею книжок, даємо значний опуст.

Замовленя належить висилати на адресу:

SVOBODA,
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Цїни і правила оголошень в „Свободі“.

1) ОГОЛОШЕНЯ БИЗНЕСОВІ, які йдуть довший час (від 3 місяців до року) пла-...

[illegible]

...Н. Союза, а для товариств неналежачих до Р. Н. Союза по 4 центи від слова.

ПОШУКУВАНЄ ОСІБ І РОБОТИ по 2 центи від слова за найменче 10 слів.

КОНКУРСИ ПАРОХІЙ і иньші по 3 центи від слова.

ПРОПОЗИЦІЇ ЖЕНИТЬБИ по 10 центів від слова за найменше 10 слів.

Одноразове оголошенє адреси 25 цнт.

2) Належитість за всяке оголошенє мусить бути прислана з гори та в цілости. В противнім разі оголошенє безуслівно не поміщає ся. Належитість за дрібні оголошеня можна присилати також почтовими марками.

3) Кожде оголошенє мусить бути в редак-ції на тиждень перед датою виходу того числа часописи, в якім воно має бути поміще-...

[illegible]

6) Редакція має право відкинути або перервати яке небудь оголошенє, не подаючи причин.

7) Редакція має право жадати від фірм або незнаних осіб, щоб прислали докази, що ведуть свій бизнес чесно і дійсно зможуть додержати того, що обіцяють в оголошеню.

8) В оголошеню мусить бути тільки правда. Редакція має право відкинути всяке підозріле оголошенє.

9) Оголошеня мусять бути писані пером, виразно і на одній стороні паперу.

10) За дрібні оголошеня редакція не висилає ніяких поквітовань.